

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศึกษาบทบาทของพื้นที่สีเขียวซึ่งเป็นองค์ประกอบของเมืองและสัดส่วนที่เหมาะสมของพื้นที่สีเขียวกับจำนวนประชากรในเขตชุมชนเทศบาลนครเชียงราย 2) เพื่อศึกษาลักษณะและสภาพการใช้ประโยชน์และบำรุงรักษาสีเขียวของเมืองปัจจุบันของประชากรในเขตชุมชนเทศบาลนครเชียงราย 3) เพื่อศึกษาความต้องการและการมีส่วนร่วมรับผิชอบพื้นที่สีเขียวของประชากรในเขตชุมชนเทศบาลนครเชียงราย โดยกลุ่มประชากรที่ศึกษา จำนวน 49 คน ใช้แบบสอบถามและการแบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการวิจัย และเก็บรวบรวม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ และการบรรยายเชิงพรรณนา ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. พื้นที่สวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงราย มีจำนวน 592 ไร่ ส่วนพื้นที่ทั้งหมดของเขตเทศบาล มีจำนวน 38,031.25 ไร่ (เทศบาลนครเชียงราย, 2547) เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานพื้นที่สวนสาธารณะที่ อัน นิมมานเหมินท์ (อ้างถึงใน สุรเชษฐ์ และคณะ, 2537 : 6) กำหนดไว้ว่า ชุมชนควรมีพื้นที่สีเขียวไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด แต่พื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลนครเชียงราย มีเพียง 1.56 % ของพื้นที่ทั้งหมด และประชากรในเขตเทศบาลตามทะเบียนราษฎร มีจำนวน 70,290 คน (เทศบาลนครเชียงราย, 2547) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนแล้วจะได้เท่ากับ 1 ไร่ ต่อ 118.73 คน (1 ไร่ ต่อ 40 คน) หรือเปรียบเทียบกับมาตรฐาน 1 คน ต่อ 40 ตารางเมตร จะเท่ากับ 1 คน ต่อ 13.56 ตารางเมตร ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ไม่เหมาะสม จึงชี้ให้เห็นว่า ในเขตเทศบาลนครเชียงรายกำลังประสบกับปัญหาพื้นที่สีเขียวไม่เพียงพอต่อจำนวนประชากรในเขตพื้นที่ดังกล่าว

2. ลักษณะและสภาพการใช้ประโยชน์และบำรุงรักษาสีเขียวของเมืองปัจจุบันของประชากรในเขตชุมชนเทศบาลนครเชียงราย พบว่า ประชาชนเข้าไปใช้ประโยชน์จากพื้นที่สวนสาธารณะ ส่วนใหญ่อายุ 31-45 ปี โดยเฉลี่ย 5 ครั้งต่อสัปดาห์ ส่วนมากจะเดินทางไปกับครอบครัวเพื่อออกกำลังกาย พักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะที่เข้าไปใช้บริการมากที่สุด คือ สนามกีฬา โดยเห็นว่าประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรมต่างๆ ในสวนสาธารณะคือ ทำให้ร่างกายแข็งแรง ได้รับอากาศบริสุทธิ์ ผ่อนคลายความเครียด

3. ความต้องการพื้นที่สวนสาธารณะและการมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนต้องการพื้นที่สวนสาธารณะเพิ่มและปรับปรุงสวนสาธารณะเดิม ให้มีบรรยากาศเป็นปาริชาติ มีลานออกกำลังกายที่ได้มาตรฐาน สวนหย่อม สวนไม้ดอกไม้ประดับ และต้องการให้เพิ่มความสะดวกของห้องน้ำและการรักษาความปลอดภัยให้มากยิ่งขึ้น ส่วนการมีส่วนร่วม ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ ในการปรับปรุงหรือออกแบบพื้นที่สวนสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้เต็มศักยภาพมากที่สุด โดยที่ผ่านมาประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกับภาครัฐเกี่ยวกับพื้นที่สวนสาธารณะ จึงเห็นว่าตนเองไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลรักษาพื้นที่ สวนสาธารณะซึ่งถือเป็นสิ่งแวดล้อมเมืองให้ยั่งยืนได้

4 ข้อเสนอแนะ ควรสร้างกลไก กระบวนการการมีส่วนร่วมและสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน สร้างจิตสำนึก ความตระหนัก โดยการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน เข้าด้วยกัน

The purposes of this study were three-folds : (1) to study the roles of green zone which are elements of city and the proportion of appropriate green zone for population figure in Chiang Rai Municipality. (2) to find out types and conditions of current environment usages and to conserve current environment of people in Chiang Rai Municipality. (3) to seek for needs and participations in taking care of greenzone of people in Chiang Rai Municipality.

The subjects were comprised of 49 persons living in Chiang Rai Municipality. The instruments used for collecting data were a questionnaire and an interview. Percentage was used for statistical analysis. The findings were as follows :

1. Out of Chiang Rai Municipal area 38,031.25 rais, the public area consists of only 592 rais. According to Aun Nimmarnhemin (Sucachet.et.al.,1994 : 6), the community should have green zone not less than 10 percent of the whole area. However, this study found that the green zone in Chiang Rai Municipality is only 1.56 percent of the whole area and the population number is 70,290 persons (Chiang Rai Municipal data, 2004). The ratio is 1 rai per 118.73 persons (1 rai : 40 persons). Comparing with the criteria of 1 person : 40 m² , the ratio will be 1 person : 13.56 m². This finding was inappropriate proportion which indicated that Chiang Rai Municipality is facing with insufficient green zone per population.

2. Types and Conditions of current environment usage and conservations of people in Chiang Rai Municipality, it is found that most people who went into public park area were 31-45 years old, the average of 5 times a week. Mostly, they went there with their families in order to exercise and relax. The stadium was the most popular place. It was found that the advantage of doing activities in public area was to be healthy, to get fresh air and to relax.

3. The needs and participations of public area, it is found that people needed more public park area. They needed to improve the old one as natural atmosphere, to have more standard exercise spaces, ornamental garden and gardens. They also needed clean toilets and security. Regarding to participation, people needed to participate in expressing their views and making decision about improving or designing public area. These were the most useful for doing various activities. In the past, people did not have an opportunity to participate in working with the government about public park. Therefore, they thought that they had no responsibility for taking care of public park where was considered as their sustainable environment.

4. The suggestions were as follows : (1) to set up mechanism, process and participation, (2) to set up community strength, and (3) to set up consciousness and awareness by having cooperation among government, private sectors, and people as well.